

APROBAT

Președinta Biroului permanent al
Camerei Deputaților

16.12.2009

51/4287/15.XI.2009

PARLAMENTUL ROMÂNIEI

COMISIA PENTRU AFACERI EUROPENE A PARLAMENTULUI ROMÂNIEI

București, 14 decembrie 2009

Nr. 40/349

Parlamentul României
Camera Deputaților

B.P. Nr. 1216 din 15.12.2009

INFORMARE

privind participarea delegației Comisiei pentru afaceri europene a Parlamentului
României la Reuniunea Parlamentară Comună
„Construind o Europă a Cetățenilor - Programul Stockholm 2010-2014 –
Dimensiunea parlamentară a Spațiului de Libertate, Securitate și Justiție”

16-17 Noiembrie 2009, Bruxelles

Membrii delegației:

Domnul deputat Emil BOSTAN, secretar al Biroului Comisiei, domnul deputat Dumitru CHIRIȚĂ, domnul senator Álmos ALBERT, domnul Dan MATEI, consilier, șeful secretariatului Comisiei. Domnul senator Mihai NIȚĂ a reprezentat Comisia pentru drepturile omului, culte și minorități din Senatul României.

Context

Primul program multianual pentru spațiul de libertate, securitate și justiție a fost adoptat la summit-ul de la Tampere în 1999; acesta a fost urmat de programul de la Haga, adoptat în 2004, și care expiră la sfârșitul anului 2009. În pofida cooperării în domeniul vizelor, al imigrației și al azilului, există încă diferențe semnificative între sistemele naționale.

Programul de la Stockholm este menit să ofere Uniunii Europene un cadru nou pentru politica în domeniul azilului, imigrației și al vizelor, dar și pentru cooperarea în domeniul poliției și justiției pentru perioada 2010-2014.

Principalul obiectiv al noului program multianual este „construirea unei Europe a cetățeanului”, promovând drepturile cetățenilor, securitatea și solidaritatea europeană.

Programul de la Stockholm a fost dezbătut la Parlamentul European în cadrul unei reuniuni comune a comisiei pentru libertăți civile și justiție și comisiei pentru afaceri

constituționale la 8 octombrie a.c. La sfârșitul lunii octombrie, președinția UE a publicat o propunere preliminară.

Reuniunea care face obiectul prezentei informări a fost organizată pentru dezbateră programului în cadrul unei reuniuni comune a Parlamentului European cu parlamentele naționale, în aplicarea politicii de sporire a rolului parlamentelor, cum de altfel prevede și noul tratat.

Programul urmează să fie dezbătut și aprobat în Consiliul JAI din 30 noiembrie-1 decembrie a.c. și apoi adoptat în cadrul Consiliului European din 11-12 decembrie a.c.

Desfășurarea reuniunii

În discursul introductiv, domnul Jerzy BUZEK președintele Parlamentului European a arătat că parlamentele „noastre” sunt responsabile pentru alcătuirea legilor și pentru reprezentarea cetățenilor.

Reluăm cooperarea la un moment oportun, odată cu intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, care pentru prima dată, peste doar două săptămâni va acorda parlamentelor naționale un rol activ la nivel european. Subiectul discuțiilor este foarte bine determinat, având în vedere ca președinția suedeză dorește adoptarea Programului Stockholm pentru crearea unui spațiu de libertate, securitate și justiție, la summit-ul din decembrie.

Parlamentele naționale vor verifica toate inițiativele legislative pentru a determina dacă sunt corespunzătoare cu principiul subsidiarității și vor fi îndreptățite să înainteze o opinie motivată. Săptămâna următoare, Parlamentul European va adopta toate regulile cerute pentru o astfel de cooperare cu parlamentele naționale din acest domeniu. De asemenea vom face schimbările necesare Regulilor de Procedură înainte ca noul Tratat să intre în vigoare.

Biroul Parlamentului a realizat un instrument pentru a întări legătura dintre parlamentele noastre, îndeosebi la nivel de comisii.

Prima noastră acțiune ar putea fi legată de responsabilitatea comună la supravegherea și scrutiny-ul EUROPOL și EUROJUST.

Domnul Per WESTERBERG președintele parlamentului suedez a amintit creșterea treptată a importanței cooperării inter-parlamentare, menționând aniversarea a 20 de ani de la înființarea Conferinței organelor specializate în afaceri comunitare și europene – COSAC.

A apreciat că parlamentele naționale au contribuit substanțial la asigurarea legitimității democratice a acțiunilor Uniunii Europene și a subliniat modificarea rolului lor odată cu aplicarea Tratatului Lisabona. Astfel, drepturile și rolul instituțional atribuite parlamentelor naționale pentru prima dată de către Tratatul de la Lisabona vor avea un impact pozitiv, în primul rând asupra dezvoltării și funcționării Spațiului de libertate, securitate și justiție, în special datorită faptului că respectarea principiului subsidiarității va fi mai bine garantată.

Domnul Juan Fernando López AGUILAR, președintele Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne din Parlamentul European a arătat că libertatea și securitatea sunt „coloana vertebrală”, rațiunea de a fi a Uniunii. A exprimat satisfacția față de modificările procedurale aduse de noul Tratat, în ce privește transferul politicii JAI, în majoritatea componentelor sale, la votul cu majoritate calificată în Consiliu și la procedura ordinară, în care Parlamentul European este co-legislator, alături de Consiliu.

Aderarea Uniunii la Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, prevăzută în Tratatul de la Lisabona, nu va afecta protejarea drepturilor fundamentale în cadrul unei Uniuni fondate pe Carta drepturilor fundamentale și pe jurisprudența Curții de Justiție, constituind un element important de protecție suplimentară, ținând, totodată, cont de necesitatea stabilirii unei distincții clare între Curtea Europeană a Drepturilor Omului și Curtea de Justiție.

A subliniat că cetățenii europeni au o dublă calitate: legitimează politica privind spațiul de libertate, securitate și justiție, fiind, în același timp beneficiarii acestei politici. Comunitatea de valori, capătă o mare importanță.

Domnul Thomas BODSTRÖM președintele Comisiei pentru justiție din Parlamentul Suediei a afirmat că există progrese realizate deja în domeniul combaterii crimei organizate și terorismului. După adoptarea Programului Stockholm, va fi necesară identificarea unor modalități concrete de combatere a criminalității și pentru asigurarea securității juridice a cetățenilor.

Doamna Corien JONKER, președinte al Comisiei pentru migrație, refugiați și populație a Adunării Parlamentare a Consiliului Europei, a arătat că impactul programului Stockholm va fi resimțit nu doar în cele 27 de state membre ale UE, ci și în toate cele 47 de state membre ale Consiliului Europei, „ca undele provocate de o piatră aruncată într-un lac”.

Programul Stockholm este ambițios și dezvoltă multe teme cheie la care a lucrat Consiliul Europei, ceea ce implică măsuri organizatorice pentru evitarea suprapunerilor și dublării activității.

A amintit, de asemenea, că secretarul general al Consiliului Europei a prezentat, pe 14 iulie 2009, o contribuție la "Programul Stockholm", care subliniază realizările deja existente ale Consiliului Europei, pentru multe dintre domeniile prioritare ale proiectului acestui Program. Deși Programul Stockholm ia act de contribuțiile respective, nu sunt suficient marcate meritele instituției în stabilirea de standarde, monitorizare, cooperare și muncă politică. Rolul Adunării Parlamentare a Consiliului Europei trebuie să fie recunoscut în contextul cooperării dintre Parlamentul European și parlamentele naționale.

Doamna JONKER a prezentat amendamentele aduse la proiectul de program de la Stockholm, amendamente despre care a menționat că pot fi grupate în 3 categorii.

Din prima categorie fac parte amendamentele care încearcă să asigure faptul că activitatea și standardele Consiliului Europei sunt reflectate în mod adecvat, punând un accent special pe „bijuteria coroanei”, protecția drepturilor omului, CEDO.

A doua categorie de amendamente caută să asigure ca activitatea și instrumentele juridice ale Consiliului Europei în privința traficului de ființe umane, exploatarea sexuală a copiilor

și a pornografiei infantile, să fie luate în considerare pe deplin. Un motiv special de îngrijorare privește înființarea unui Coordonator UE pe problema traficului de persoane (paragraful 4.4.2 din proiectul de program de la Stockholm), precum și necesitatea de a asigura faptul că activitatea desfășurată de coordonator nu se suprapune cu activitatea Convenției Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane și cu activitatea mecanismului de monitorizare GRETA, din cadrul Convenției.

Doamna JONKER a încurajat statele membre să semneze și să ratifice Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării sexuale și a abuzurilor sexuale (CETS Nr. 201).

A treia categorie de amendamente se referă la problemele de migrație și azil. Preocuparea sa fiind legată de faptul că în Programul de la Stockholm accentul este pus pe procesele de migrație și azil, cu accent prea puțin pe oameni, adică pe imigranții înșiși, solicitanți de azil și refugiați.

Programul Stockholm ar trebui să examineze ceea ce este de făcut cu privire la imigranții ilegali, care nu vor sau nu pot fi trimiși înapoi.

Doamna Vilija Aleknaitė ABRAMIKIENĖ, membru al Comisiei pentru afaceri europene și Comisiei pentru afaceri externe din Parlamentul Lituaniei, a exprimat satisfacția că, în cadrul Programului Stockholm va putea fi evaluată gravitatea crimelor comise de regimurile comuniste și a adresat Parlamentului European rugămintea de a sprijini cu fonduri și cu implicare, acest demers. A făcut un apel la unitatea celor care doresc condamnarea totalitarismului, menționând, că indiferent de ideologie și perioadă istorică, dictatorii au avut metode similare: asasinat, tortură, încălcarea tuturor drepturilor omului. A invitat la condamnarea comunismului, pe baza principiului nediscriminării. A amintit de Declarația de la Vilnius, care a condamnat crimele din perioada comunistă și care a fost adoptată de Consiliul Europei cu 325 de voturi pentru și numai 8 împotrivă și a exprimat speranța că recenta condamnare a crimelor lui Stalin de către Vladimir Putin, premierul Federației Ruse, deschide calea spre rezolvarea acestui dosar.

Domnul Carlos COELHO, membru al Parlamentului European, a remarcat că Programul Stockholm marchează trecerea de la o Europă bazată pe piața comună, la o Europă a cetățenilor și a felicitat UE pentru reușita la acest „test de responsabilitate”.

În ce privește progresul din cadrul procedurilor de adoptare a deciziilor, a subliniat sporirea vitezei de soluționare a propunerilor UE, prin procedura ordinară (codecizie), fapt recunoscut de către Consiliu, situația corespunzătoare dar nu suficient de bună în ce privește cooperarea Parlamentului European cu parlamentele naționale, situația precară din punct de vedere al eficienței, restanțele în promovarea SIS II, a sistemului de acordare a vizelor, a acordurilor de cooperare din domeniul justiției și din domeniul azilului și migrației.

Domnul Alvaro Cuesta MARTINEZ, președintele Comisiei de justiție din Congresul Deputaților din Parlamentul Spaniei, a menționat contribuția Tratatului Lisabona la realizarea Spațiului de Libertate, Securitate și Justiție (SLSJ), în special prin plasarea cetățenilor în centrul acestei politici. SLSJ este așadar „o veste bună” pentru cetățenii Uniunii și „o veste rea” pentru crima organizată și terorism.

Domnul Morten MESSERSCHMIDT membru al Parlamentului European și al Grupului Europa Libertăților și Democrației a exprimat opinia că întregul sistem al UE este bazat pe concepte care sunt departe de viața reală pe care cetățenii o trăiesc zi de zi, adică expansiunea criminalității, emigrația ilegală (care nu are nimic idilic), manifestări de islamism radical (deși ar fi de la sine înțeles că islamul trebui să coexiste cu celelalte religii). Calificarea drept „rasiști” a cetățenilor europeni care au asemenea îngrijorări nu va conduce la succesul Programului Stockholm.

Domnul Ignacio Cosidó GUTEIRREZ, membru al Comisiei pentru afaceri interne din Congresul Deputaților din Parlamentul Spaniei, a atenționat că ineficiența acțiunii europene în efortul de a garanta securitatea cetățenilor, ar face ca întreaga construcție europeană să fie pusă la îndoială. De aceea este necesară mai multă ambiție și exigență când se cere îndeplinirea obiectivelor Programului Stockholm. La fel de important în același sens (exigență) este și controlul exercitat de către parlamentele naționale asupra guvernelor statelor membre.

Doamna Teresa JIMENEZ-BECERRIL membru al Parlamentului European și Comisiei LIBE a subliniat că nu există libertate fără securitate și nici libertate fără justiție. Politicienii de la nivelul UE sau statelor membre nu trebuie să evite subiectul terorismului, despre care, de fapt, se vorbește prea puțin, deși mai multe state membre au avut mult de suferit și pericolul persistă. În consecință nu se vorbește nici de drepturile victimelor terorismului. Soluția ar fi manifestarea solidarității între statele membre și armonizarea legislațiilor naționale în materie.

Domnul Ramon Jauregui ATONDO, membru al Parlamentului European, a avertizat împotriva riscului ca interpretările suveraniste și naționaliste ale unor prevederi ale Tratatului Lisabona, de către parlamentele naționale, să însemne „un pas înapoi”. Fără renunțarea la competențele naționale nu se poate construi UE.

Lordul BOWNESS, președintele Sub-Comisiei E pentru problemele UE din Camera Lorzilor, a remarcat cetățenii au nevoie să constate că o lege europeană este bine construită, pentru a avea încredere că le apără interesele. Programul Stockholm este foarte ambițios dar ar fi mai potrivită concentrarea pe câteva priorități pentru a evita eșecul la finalul celor 5 ani.

În același registru, domnul Stefan SCHENNACH, membru al Consiliului Federal al Austriei, a amintit că în anul 2008 a fost adoptat un pachet legislativ privind frontierele, care nu a fost încă evaluat și se trece deja la alte activități, respectiv Programul Stockholm, care nu acoperă emigrația și dreptul la reședință.

La rândul său, domnul Bert SCHOOFS, membru al Comisiei juridice din Camera Deputaților din Belgia a arătat că sarcina Parlamentului European este de a găsi cel mai mic numitor comun în câteva politici.

Dreptul la securitate însă nu este garantat suficient cetățenilor Uniunii. Programul Stockholm este prea ambițios și nu ține seama de anumite sensibilități naționale în domeniul securității.

Domnul Athanasios PAFILIS membru al Parlamentului Elen a opinat că în realitate nu s-a creat o Europă a cetățenilor ci una a companiilor transnaționale. Libertățile cetățenești

sunt în scădere; toată lumea este urmărită prin utilizarea tehnologiilor moderne, toți cetățenii au dosare în baze de date. SLSJ este o încercare instituțională de a suprima drepturile cetățenilor.

Domnul Rui TAVARES membru al Parlamentului European, a abordat același ton critic, denunțând incapacitatea liderilor europeni de a asigura buna funcționare a instituțiilor Uniunii. Subiectele mărunte ca de pildă curbura castraveților sunt soluționate, în schimb, marile decizii se iau în cerc restrâns (Sarkozy, Merkel). Parlamentele naționale ar fi trebuit să aibă un cuvânt de spus la numirea președintelui Consiliului European. Propune un „test el relevanței și simplității” pentru a demonstra capacitatea de comunicare cu cetățenii și nu doar de elaborare a legislației.

Domnul senator Mihai NIȚĂ a accentuat importanța protecției drepturilor copilului, în contextul exercitării dreptului la libera circulație, respectiv, integrarea copiilor în statul primitor. Este necesară o strategie pe termen lung care să conțină prevederi speciale pentru copiii cu vulnerabilități, pentru combaterea sărăcie, a violenței și tuturor formelor de discriminare.

Alți participanți au abordat următoarele teme:

- Necesitatea de a se găsi măsura exactă a raportului dintre libertate și securitate, astfel încât un nivel superior de securitate să nu reducă libertățile (Heidi HAUTALA, membru al Parlamentului European, Mehmet KAPLAN, membru al Comisiei pentru Justiție a Parlamentului Suediei, Ryszard KALISZ, președintele Comisiei pentru Justiție și Drepturile Omului din Seimul Poloniei, Hélène FLAUTRE și Cornelia ERNST membri ai Parlamentului European)
- Necesitatea ca Parlamentul European și cele naționale să colaboreze cât mai strâns în acest domeniu (Domnul Pierre LEQUILLER, președintele Comisiei pentru afaceri europene din Adunarea Națională a Franței)
- Insatisfacția față de tratamentul aplicat imigranților (refugiați sau alți solicitanți de azil care au intrat ilegal pe teritoriul unui stat membru); necesitatea ca “abordarea polițienească” (preocuparea principală de sancționare a lor înainte de a li se asigura asistența) să nu devină o practică generalizată; descurajarea migrației cadrelor înalt calificate, din state sărace către cele bogate; combaterea „dumpingului social” prin plata inferioară a muncii imigranților; acordarea de asistență pentru dezvoltarea statelor de origine a migrației (Cornelia ERNST)
- Utilitatea aderării la Convenția Europeană a Drepturilor Omului (CEDO) (Alvaro Cuesta MARTINEZ)
- Necesitatea ca protejarea persoanelor vulnerabile să fie o prioritate a Programului Stockholm (Alvaro Cuesta MARTINEZ)
- Eliminarea discriminărilor care subzistă încă în legislația statelor membre, privind drepturile omului (Lena OLSSON, membru al Comisiei de justiție din Parlamentul Suediei)
- Necesitatea armonizării sistemelor penale și codurilor de procedură, precum și accelerarea procedurilor penale (Ramon Jauregui ATONDO, Alberto MARITATI, vicepreședintele Comisiei de justiție din Senatul Italiei)
- Definirea clară a structurii, competențelor, responsabilităților instituțiilor din domeniul combaterii infracțiunilor (Alberto MARITATI)

- Necesitatea de a se asigura dreptul cetățenilor de a-și exprima direct opiniile și solicitările, pentru a nu eșua într-o “Europă a elitelor” (Gerald HÄFNER membru al Parlamentului European)
- Rolul parlamentelor naționale nu este suficient dacă se activează doar activitatea lor se reduce la asigurarea subsidiarității; examinarea propunerilor europene pe conținut este mai importantă (Pierre LEQUILLER)

Rezumatul grupurilor de lucru

Grupul de lucru I: Promovarea drepturilor cetățenilor - o Europă a valorilor și a drepturilor

Co-președinții:

- doamna Sophia in 't VELD, deputat în Parlamentul European
- domnul Pierre LEQUILLER MP, președintele Comisiei pentru afaceri europene din Adunarea Națională a Franței

Raportor:

- domnul Juan Fernando López AGUILAR, președintele Comisiei pentru libertăți civile, justiție și afaceri interne din Parlamentul European

Domnul Pierre LEQUILLER, co-președinte al grupului de lucru, a deschis dezbaterile evidențind faptul că valorile sunt rareori în centrul discuțiilor, dar că Uniunea Europeană este construită pe valori, cum ar fi, de exemplu, abolirea pedepsei cu moartea.

Dna in't VELD, co-președinte, a menționat unele aspecte controversate, cum ar fi libertatea religiei, libertatea de exprimare sau a drepturilor minorităților și a subliniat că problema valorilor ar trebui să fie abordate cu scopul de a fi în măsură să realizeze politici comune. Ea a menționat, de asemenea, articolele 6 și 7 din tratat, care definesc principiile pe care se bazează UE și instrumentul juridic pentru a se asigura că statele membre se conformează cu acestea.

Participanții s-au întrebat dacă ar putea fi găsit un consens cu privire la aceste valori, pentru că mai mulți factori, cum ar fi politica de partid, mediile culturale sau religioase au influențat dezbaterile. Dar au fost subliniate unele valori comune, cum ar fi lupta împotriva discriminării, rasismului și homofobiei.

Problema Cartei drepturilor fundamentale a fost menționată în dezbateri, și în special derogările (opt-out) obținute de către 3 dintre statele membre, participanții subliniind că toți cetățenii UE ar trebui să aibă drepturi egale.

Legătura dintre religie și valori, de asemenea, a fost discutată, în special problema referirii la valorile creștine, în tratate.

O parte din dezbateri s-a axat pe echilibrul dintre libertăți și securitate. Participanții au convenit asupra necesității unui schimb de date în ceea ce privește combaterea criminalității transfrontaliere și a terorismului, dar, în paralel, s-a subliniat necesitatea de a proteja viața privată, datele cu caracter personal și a libertăților fundamentale, în general.

Politicile de imigrare și azil au fost de asemenea discutate, în special necesitatea de a coopera cu țările de origine, astfel încât să sprijine dezvoltarea lor și lupta împotriva motivelor pentru care cetățenii lor vin în UE (schimbările climatice, de război, sărăcie). A fost examinată distincția între drepturile cetățenilor UE și cele ale resortisanților țărilor terțe.

Drepturile unor grupuri specifice și în particular drepturile copiilor au fost apărute de mulți participanți, care au subliniat faptul că violența împotriva copiilor ar trebui să fie drastic combătută.

A fost de asemenea subliniată necesitatea realizării egalității de șanse între femei și bărbați, în special în ceea ce privește participarea politică și diferența de remunerare.

A fost abordată tema traficului de ființe umane și a fost subliniat și faptul că unele state membre au incriminat cumpărarea de servicii sexuale, astfel încât să descurajeze traficul de persoane.

Domnul López AGUILAR, raportor, a rezumat dezbaterile evidențiind faptul că intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona ar permite o multiplicare a drepturilor și nivelurilor lor de protecție, dar că aceasta nu le-ar înlocui pe cele existente deja la nivelul statelor membre. Carta Drepturilor Fundamentale va fi obligatorie din punct de vedere juridic și va asigura ca drepturile tuturor cetățenilor să fie protejate în același mod. El a subliniat, de asemenea, că o acțiune la nivel UE este necesară pentru ca nici un stat individual nu poate face față provocărilor actuale de unul singur.

El a menționat, de asemenea, faptul că sistemele naționale trebuie să coopereze, în special în ceea ce privește procedurile penale, și ar trebui să se bazeze pe încredere și recunoaștere reciprocă. În cele din urmă, el a subliniat importanța respectării diversității în UE și necesitatea ca membrii Parlamentului să-și servească cetățenii lor.

Cei doi co-președinți au închis dezbaterile subliniind necesitatea unei mai mari cooperări între Parlamentul European și parlamentele naționale, în special pentru a partaja informațiile cu privire la aceste aspecte înainte de procesul legislativ.

Grupul de lucru II: O Europă a Justiției - Consolidarea responsabilității democratice și securității juridice la nivel european, național și local

Co-președinții:

- doamna Alena GAJDŮŠKOVÁ, MP, Senatul Parlamentului din Republica Cehă
- domnul Íñigo MÉNDEZ DE VIGO, deputat în Parlamentul European

Raportor:

- domnul Anti AVSAN, membru al parlamentului suedez

Reuniunea a fost deschisă cu observația că, crearea unui spațiu european comun judiciar este obiectivul primordial atât al programului de la Stockholm, precum și al reuniunii parlamentare comune. A fost subliniat faptul că acest obiectiv trebuie să fie abordat cu respectul convenit pentru statele membre cu tradiții juridice îndelungate în special cele care au un sistem de drept anglosaxon (common law). Aceste tradiții nu se referă numai la substanța jurisprudenței, dar, de asemenea, la procedurile și la drepturile procedurale. Modalitatea esențială pentru a ajunge la un sistem funcțional și legitim comun, în ciuda

acestei diversități, înseamnă creșterea încrederii reciproce. Acest principiu ar trebui să ne călăuzească, de exemplu, atunci când standardele comune (minime) atât în materie civilă cât și penală au început să fie dezvoltate.

Raportorul le-a adresat întrebări membrilor grupului de lucru în legătură cu mai multe aspecte:

- Ne confruntăm încă cu probleme privind recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești și actelor?

- Cum putem îmbunătăți încrederea reciprocă în deciziile luate de către autoritățile naționale și instanțele judecătorești?

- Ce putem să facem pentru ca cetățenii să aibă un acces mai ușor la sistemul judiciar și să le furnizăm drepturile procedurale adecvate și garanțiile?

A subliniat importanța eliminării procedurii de “exequatur” în dreptul civil.

Dezbaterile s-au concentrat pe o serie de aspecte: diversitatea care există între sistemele juridice naționale, care se bazează pe tradiții care au evoluat de sute de ani și sunt considerate de mulți cetățeni ca garanții individuale în situații critice, cum ar fi o procedură penală.

Întrebarea a fost, de asemenea, dacă o piață comună și comerțul intensiv între statele membre ale UE într-adevăr au nevoie de o armonizare a dreptului civil și penal, de exemplu, sub forma unei singure legi europene a contractelor.

Și, în sfârșit, discuția a încercat să clarifice în ce măsură ne putem orienta acum spre abordarea problemei unui spațiu judiciar comun. Unele dintre măsurile evocate au fost considerate extrem de utile, chiar pe termen scurt, de exemplu, un certificat european de succesiune, sau recunoașterea actelor autentice. Pe de altă parte, există în mod clar chestiuni care sunt extrem de dificil de abordat, cum ar fi regimurile de proprietate matrimoniale.

În timpul dezbaterii, s-a subliniat faptul că, în multe state membre, accesul cetățenilor la justiție a fost încă nesatisfăcător. Anumite drepturi individuale și garanții, cum ar fi dreptul de a beneficia de servicii de traducere/interpretare în procedurile penale sunt componente necesare pentru a realiza o coordonare și o recunoaștere reciprocă, deoarece acestea formează baza pentru încrederea cetățenilor în procedurile judiciare ale altor țări.

Mai mulți vorbitori au subliniat importanța unei apărări mai eficiente împotriva crimei organizate internaționale. Aceasta a fost văzută ca o componentă esențială al oricărui sistem destinat să convingă cetățenii de valoarea adăugată a programelor UE în domeniile libertate, securitate și justiție. S-a sugerat să se îmbunătățească structurile care coordonează activitatea serviciilor de investigații. De exemplu, o legătură mai strânsă între Eurojust și autoritățile naționale. Armonizarea regulilor răspunderii penale, incluzând responsabilitatea parentală, a fost considerată ca o sferă importantă de acțiune viitoare în dreptul penal.

Membrii Parlamentului European au apreciat competențele membrilor parlamentelor naționale și au reamintit că în comisiile Parlamentului European există câteodată o lipsă de cunoaștere detaliată a circumstanțelor naționale, regionale și locale. Pe de altă parte au fost câteva exemple în care comisiile Parlamentului European au ajuns la soluții sustenabile de compromis în diferite domenii dificile cum ar fi definirea infracțiunilor

transfrontaliere. S-a subliniat cât de importantă este prezenta dezbatere, în aceste momente, de sporire a puterilor atât pentru Parlamentul European cât și pentru parlamentele naționale, ca urmare a apropiatei aplicări a Tratatului de la Lisabona.

Câteva întrebări importante au fost de asemenea ridicate: este recunoașterea reciprocă totală sau abolirea exequatur-ului cu adevărat folositoare în domeniul dreptului administrativ, unde deciziile sunt deseori standardizate și rapide? Este un sistem judiciar European comun binevenit aici? Ar trebui UE să se străduiască să armonizeze sistemele judiciare și acordurile statelor membre cu țările terțe sau ar trebui să permitem o geometrie variabilă ca funcție a unor interese și priorități geografice diferite?

A rezultat un consens clar că întâlnirile parlamentare comune nu sunt de ajuns, în sine. S-a sugerat ca structuri similare COSAC ar putea fi avute în vedere pentru activități legate de programul Stockholm.

Dezbaterea s-a finalizat în câteva concluzii ferme, consensuale, rezumate de raportor:

- Marea majoritate a vorbitorilor au cerut desființarea procedurii de exequatur din dreptul civil și au accentuat importanța decisivă a încrederii reciproce transfrontaliere.
- A fost accentuată nevoia pentru o abordare mai instituțională pentru a îndeplini propunerile Programului Stockholm.
- Au fost câteva mențiuni prudente pentru completa armonizare sau recunoaștere reciprocă a unor domenii juridice (familie sau drept administrativ).
- Securitatea juridică pentru toate părțile din procedurile legale a fost considerată ca o instrucțiune esențială pentru activitatea din viitor.

Grupul de lucru III

Protejarea Cetățenilor - O strategie de securitate internă europeană

Co-președinți:

Domnul Simon BUSUTIL, membru al parlamentului european

Doamna Inger DAVIDSON, membru al parlamentului suedez

Raportor

Doamna Carmen HERMOSIN BONO, membru al parlamentului spaniol

Participanții la cel de-al treilea grup de lucru au subliniat importanța de a echilibra balanța între sporirea securității și protejarea drepturilor fundamentale. Nu există nici o contradicție inerentă între securitate și respectul pentru drepturile omului, care sunt de asemenea înscrise în Carta Europeană a Drepturilor Fundamentale și în Convenția Europeană a Drepturilor Omului. Dreptul la intimitate și la protecția datelor sunt o expresie a acestora. Au fost de acord atât membrii Parlamentului European și ai parlamentelor naționale, cât și reprezentanții Adunării Parlamentare a Consiliului Europei.

Cât privește măsurile anti-terorism, a fost subliniat, că înainte de a înainta orice opțiune de politici, să fie făcută o evaluare amănunțită a eficienței și proporționalității.

O parte din parlamentari au ridicat problema unei „Europe fortăreață”, care ar putea ține la distanță oamenii prin politici prea dure în domeniul imigrației. Deputatul grec Dimitrios PAPADIMOULIS a spus că „imigrația tine și de drepturile omului; de multe ori drepturile omului sunt date la o parte de securitate”.

Deputatul polonez Zbigniew CICHON a remarcat faptul că acum 20 de ani Europa era divizată. De aceea „trebuie să avem grijă să nu construim un alt zid în Europa“. „De multe ori, expulzarea are consecințe tragice nu numai pentru persoana în cauză, ci și pentru familia acesteia“.

Participanții au fost de acord cu nevoia de a îmbunătăți mecanismele de cooperare ale polițiilor, în special în ce privește schimbul de informații și posibilitățile oferite de noile tehnologii de detecție. În acest context, schimbul de ADN și utilizarea altor date biometrice ar putea oferi oportunități de investigare deosebite pentru a combate crima organizată și terorismul transnațional. Au fost exprimate îngrijorări cu privire la întârzierea introducerii Sistemului Informatic Schengen II. Domnul Jacques-Alain BÉNISTI, Vicepreședintele Comisiei pentru Acte Constituționale, Legislație și Administrație Generală din Adunarea Națională a Franței a subliniat necesitatea ca serviciile de poliție să aibă acces la bazele de date.

Doamna Inger DAVIDSON a subliniat că lupta împotriva crimei organizate trebuie să se bazeze pe schimbul de informații între organele competente din statele membre, pe termen lung. Totuși problema caracterului informațiilor și duratei de stocare trebuie să fie atent gestionată. De asemenea, diferențele dintre sistemele judiciare ale statelor membre trebuie în primul rând cunoscute, pentru a se facilita cooperarea, pentru a se stabili cum se pot pune în practică proceduri comune în procesele penale. Cooperarea polițienească rămâne domeniul în care se manifestă cele mai multe obstacole.

Domnul Christoph HAGEN, membru al Comisiei pentru afaceri interne a Consiliului Federal al Austriei a furnizat un exemplu de bună cooperare a forțelor de poliție: acțiunea comună desfășurată cu ocazia Campionatului European de fotbal, când, polițiștii din statele vecine Austriei, aveau aprobarea de a acționa pe teritoriul austriac.

Referindu-se la necesitatea solidarității cu statele membre care primesc un aflux de imigranți, demnitarul austriac a făcut un apel pentru **acordarea de sprijin și statelor membre care reprezintă granița UE**. Domnul Bert SCHOOFS a prezentat o opinie asemănătoare.

Doamna Carmen HERMOSIN BONO a salutat construcția unei politici comune de imigrație, amintind importanța dimensiunii externe a politicilor europene. Printre provocările care impun măsuri de prevenție, se numără anumite forme de criminalitate reînnoite: terorism, trafic de persoane, mai ales femei și copii, piraterie maritimă, violența împotriva femeilor și copiilor, discriminare rasială, homofobie, la care se adaugă forme noi: delicvența informatică, încălcarea drepturilor de autor.

Domnul Joško GODEK, membru al Comisiei pentru afaceri europene din Adunarea Națională a Sloveniei a abordat, în nota generală a necesității echilibrului între libertate și securitate, aspectul acțiunilor practice care ar trebui întreprinse pentru creșterea nivelului de conștientizare privind statutul “securității” ca “bun comun” al societății. A indicat necesitatea unei adevărate înțelegeri a acestui concept, la nivelul opiniei publice dar și înțelegerea la nivelul autorităților publice a drepturilor individuale.

Domnul senator Álmos ALBERT a arătat că România acordă o atenție specială reglementării și combaterii criminalității organizate. Securitatea este o pre-condiție pentru libertate și prosperitate. Provocările majore actuale, criza financiară, schimbările

climatice, managementul fenomenului migraționist, evoluția terorismului și crimei organizate care continuă să amenințe statele membre, dovedesc importanța cooperării, începând cu acțiunile de prevenție. Este necesară o asemenea mobilizare a organelor de poliție și justiție, care să nu permită ca autorii unor infracțiuni grave să se refugieze pe teritoriul altor state membre UE. Un instrument util ar fi un centru de informații al UE, în cadrul său urmând să coopereze serviciile de informații din statele UE.

Aflată la frontiera de Est a UE, România are o sarcină aparte în multe dintre politicile care compun Programul Stockholm, în condițiile în care există o largă înțelegere a faptului că sunt necesare investiții de mai multe categorii în vecinii estici, de natură să stimuleze continuarea reformelor. Parteneriatul Estic oferă o ocazie de cooperare consolidată cu vecinii din regiune.

Lordul HARRISON, membru al Subcomisiei F din cadrul Comisiei pentru UE a menționat că Raportul EUROPOL a indicat că sistemul de informații al organizației nu a fost suficient folosit. Împreună cu alți participanți a arătat că EUROPOL și EUROJUST ar trebui întărite. Statele Membre ar trebui să furnizeze mai multe informații acestor entități, care nu au puteri coercitive. Tratatul de la Lisabona prevede noi puteri atât pentru parlamentele naționale cât și pentru Parlamentul European, cum ar fi controlul EUROPOL și evaluarea activităților Eurojust. EUROPOL și EUROJUST ar trebui de asemenea să-și îmbunătățească cooperarea între ele. Au sediul în Haga dar trebuie plasate în aceeași clădire, a menționat Lordul HARRISON.

Mai multă atenție ar trebui să fie acordată pentru: drepturile victimelor, drepturile acuzaților în procedurile legale, traficul de ființe umane, lupta împotriva crimei organizate, rasism, piraterie, crimă informatică. Cât privește internetul, este important să salvărdăm libertatea de dialog și expresie. Totuși, folosirea internetului în mod abuziv, cum ar fi pornografia infantilă și a furtul de date bancare, ar trebui urmărite permanent și pedepsite.

Cu privire la imigrare, a existat o dezbatere despre nevoia de a integra imigranții legali luptând în același timp cu fenomenul migraționist ilegal. Domnul Göran LINDBLAD, membru al Consiliului Europei, a arătat că însuși atributul "ilegal" reprezintă o nedreptate. Repatrierea imigranților ilegali a fost de asemenea discutată, cu accent pe Directiva Returnării. Despre azil, participanții și-au exprimat dorința pentru mai multă solidaritate, incluzând impunerea unui posibil mecanism de „împărțire a poverii”, cum ar fi schemele de restabilire.

Doamna Jacqueline GALANT, vicepreședinte al Comisiei pentru afaceri interne a Camerei Deputaților din parlamentul belgian și-a exprimat nedumerirea față de cereri recente de azil politic depuse de cetățeni români și bulgari.

Doamna Rosanna BOLDI, președinte al Comisiei pentru afaceri europene din Camera Deputaților, Parlamentul Italiei a atenționat asupra importanței ca FRONTEX să fie consolidat: ar trebui alocate mai multe resurse financiare și umane, birouri regionale noi ar putea fi deschise, în mod special în zona mediteraneană, conform concluziilor adoptate de către Consiliul European pe 29-30 oct. 2009. Nu trebuie ignorată importanța cooperării operative, care poate da un răspuns eficient, migrației clandestine, traficului de persoane, dar și managementului corect al fluxurilor de imigranți legali. Ar fi necesară o Agenție europeană pentru migrație. Doamna Benita Ferrero WALDNER, comisar

europăean, și-a asumat anumite responsabilități pentru implicarea Libiei într-un sistem care să ajute la urmărirea fluxurilor migratorii, dar din păcate nu s-a realizat obiectivul cooperării.

Domnul Tomas GRULICH, membru al Comisiei pentru UE din Senatul ceh, a susținut contrariul, adică inutilitatea unui "grup de grăniceri" europeni și menținerea pazei frontierelor în competența exclusivă a statelor membre.

Domnul Ignacio Cosidó GUTEIRREZ a indicat riscul ca UE să își asume mai multe sarcini decât poate realiza. Acest lucru ar crea așteptări. În domeniul securității statele membre au cele mai multe atribuții.

Doamna Annie DAVID, membru al Comisiei pentru afaceri europene din Senatul Franței și domnul Alberto MARITATI din Senatul Italiei au accentuat importanța renunțării la represiune în cazurile de imigrație clandestină, iar doamna Rodoula ZISSI, vicepreședinte al Parlamentului Elen, președinte al Comisiei pentru afaceri europene, a declarat că este inacceptabil ca Centrele de primire a solicitanților de azil, să fie ca niște închisori.

Doamna Beatrice ASK, ministrul de Justiție al Suediei a subliniat că perspectiva cetățenilor trebuie să aibă prioritate la toate nivelurile. Orice cooperare trebuie să corespundă așteptărilor cetățenilor, răspunzând unor probleme concrete. O astfel de „așteptare” este combaterea criminalității transfrontaliere, evident respectându-se drepturile civile. Programul Stockholm înseamnă soluții comune la probleme comune.

Realizarea unor standarde minime comune reprezintă cea mai bună soluție pentru realizarea încrederii reciproce între statele UE.

Răspunzând unor întrebări doamna ASK a arătat că nu se dorește crearea unei „Poliții a UE” și că EUROPOL este organizația care trebuie să coordoneze forțele de poliție din statele membre. Procurorul european este un proiect interesant ca extindere a EUROJUST dar nu s-a definitivat o opțiune la nivelul UE.

Cooperarea întâmpină de cele mai multe obstacole din cauza lipsei încrederii față de deciziile autorităților din alte state membre. „Calitatea deciziilor administrative poate varia și este important să punem accent pe certitudinea legală și garanțiile acesteia”, a spus domnul Anti AVSAN, de la parlamentul suedez.

Comisarul european pentru justiție, Jacques BARROT, a arătat că Tratatul de la Lisabona, va asigura mai multă legitimitate, transparență și responsabilitate, în același timp îmbunătățind procesul de decizie, oferind oportunități pentru parlamentele naționale și Parlamentului European. A descris cele 3 puncte țintă ale Programului, care „pune cetățeanul în inima sa”: 1) cetățenia UE, care presupune libertatea de circulație, protecția vieții private, inclusiv a datelor personale, participarea la viața publică a Uniunii; 2) justiția, unde trebuie eliminate obstacolele de comunicare și cooperare, pentru crearea unei „culturi comune a justiției UE”, bazată pe încredere reciprocă și care să asigure accesul la justiție al oricărui cetățean indiferent de locul unde se află; 3) securitatea, care are nevoie de o strategie în armonie cu drepturile fundamentale. Ar trebui armonizate prevederile legale asupra infracțiunilor grave, fără ca aceasta să însemne armonizarea legislației penale în ansamblu.

Toți participanții la reuniune au subliniat importanța unui echilibru între consolidarea securității și asigurarea drepturilor fundamentale: schimbul de date este important pentru combaterea infracționalității transfrontaliere și a terorismului, dar în același timp este importantă și protejarea datelor personale și a drepturilor cetățenilor. „Pentru unii dintre noi combaterea terorismului este o prioritate; pentru alții, prioritatea este protejarea drepturilor fundamentale“, a arătat în cadrul dezbaterii eurodeputatul creștindemocrat maltez Simon BUSUTTIL.

În concluzie, participanții au salutat Programul Stockholm, făcând apel la o implementare consecventă, conform lecțiilor învățate din fostul Program Haga. Actuala redactare a Programului este amplă, deschisă, fără o concentrare la anumite măsuri care să poată fi realizate cu siguranță. Totuși, o abordare ambițioasă este preferabilă, pentru că favorizează progresul. Prezentarea de către Comisia Europeană a Planului de Acțiune în primul semestru din 2010, va fi o oportunitate interesantă de examinare (scrutiny), atât pentru parlamentele naționale cât și pentru Parlamentul European.

Deputat Emil BOSTAN,
Secretar al Biroului Comisiei

Deputat Dumitru CHIRIȚĂ

Senator Álmos ALBERT

Redactat: Dan MATEI, consilier, Secretariatului Comisiei pentru afaceri europene